

A MÉRSÉKELT ÖVEZET II.

1. A valódi mérsékelt öv

Eddig az Egyenlítőtől való távolság alapján vettük sorra az egyes öveket, most az **óceántól való távolság** fog számítani. (Vagyis nyugatról kelet felé haladunk.)

Az öv a **nyugati szelek által szállított ciklonok** uralma alatt áll → kelet felé csökken a csapadék.

Négy különböző éghajlat → négy területet különítünk el:

- óceáni területek: óceáni éghajlat
- mérsékelt szárazföldi területek: nedves kontinentális éghajlat
- szárazföldi területek: száraz kontinentális éghajlat
- szélsőségesen szárazföldi területek: mérsékelt övezeti sivatagi éghajlat

Euráziában fokozatos az átmenet.

Észak- és Dél-Amerikában a hegységek (Kordillerák, Andok) hirtelen változásokat okoznak → éghajlatváltatók.

2. Az óceáni területek

Éghajlat: óceáni éghajlat

Évi középhőmérséklet: 5-12°C

Évi közepes hóingás: 7-15°C

Éves csapadék: 800-2000 mm

Általános jellemzők: kiegyenlített éghajlat, kevés a napsütés, gyakori a köd, gyors változás az időjárásban.

Vízjárás: egyenletes.

Természetes növénytakaró: zárt lombhullató erdő (tölgy, bükk, nyír); fenyérek; tőzegmohalápok; zárt fűtakaró.

Talaj: barna erdőtalaj.

Felszínformálás: mállás, folyóvízi erózió.

Mezőgazdaság:

- ✓ az erdők nagy részét kiirtották
- ✓ dús fűvű rétek, szál- és lédús takarmányok → szarvasmarha
- ✓ juh
- ✓ a szántókon rozs, zab, árpa; len, cukorrépa; lucerna
- ✓ whisky, sör
- ✓ alma és körte

3. A mérsékelt szárazföldi területek

Éghajlat: nedves kontinentális éghajlat (Ny) – kontinentális monszun éghajlat (K)

Évi középhőmérséklet: 0-12°C

Évi közepes hóingás: 10-20°C

Éves csapadék: 500-800 mm

Általános jellemzők: a kontinens belseje felé fokozódik a kontinentális hatás.

Vízjárás: ingadozó.

Természetes növénytakaró: zárt lombhullató erdő (Európa: tölgy, bükk; Észak-Amerika: tölgy, nyír, juhar
Kelet-Ázsia: tölgy, hárs, kőris) → ligetes, erdős puszta.

Talaj: barna erdőtalaj.

Felszínformálás: mállás és aprózódás; folyóvíz, lejtőleöblítés, szél.

Mezőgazdaság:

- ✓ a síkságokon szántók: búza, árpa, cukorrépa, kukorica, repce, napraforgó
- ✓ zöldség- és gyümölcsstermesztés
- ✓ sertés, baromfi, szarvasmarha

4. A szárazföldi területek

Éghajlat: száraz kontinentális éghajlat

Évi középhőmérséklet: 0-15°C

Évi közepes hóingás: 25-45°C

Éves csapadék: 300-500 mm

Általános jellemzők: fokozódó szélsőségeség az éghajlatban.

Vízjárás: ingadozó.

Természetes növénytakaró: füves puszta (Európa: sztyepp; Észak-Amerika: préri; Dél-Amerika: pampa) – magas és alacsony füves változatok.

Talaj: feketeföld = csernozjom. (Az egyik legjobb minőségű talaj a világon.) A talajpusztulás és a szikesedés veszélye nagy.

Felszínformálás: aprózódás; szél, folyóvíz.

Mezőgazdaság:

- ✓ Földünk legfontosabb éléskamrái: búza, kukorica.
- ✓ szarvasmarha- és sertéstenyésztés.

5. A szélsőségesen szárazföldi területek

Éghajlat: mérsékelt övezeti sivatagi, félsivatagi éghajlat

Évi középhőmérséklet: 0-15°C

Évi közepes hóingás: 25-50°C

Éves csapadék: 100-200 mm

Általános jellemzők: fokozódó szélsőségeség az éghajlatban, az átmeneti évszakok rövidek. A folyók nagyrészt lefolyástalanok.

Vízjárás: erősen ingadozó.

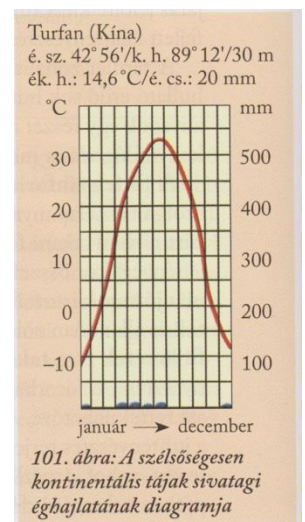
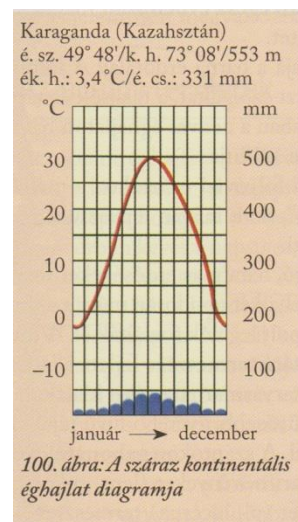
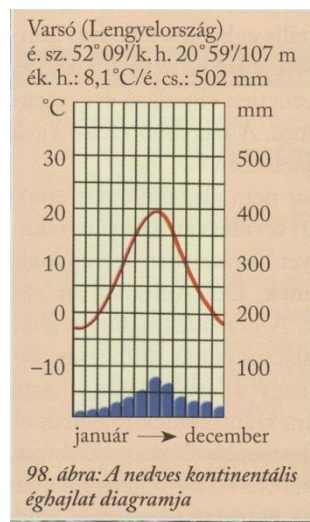
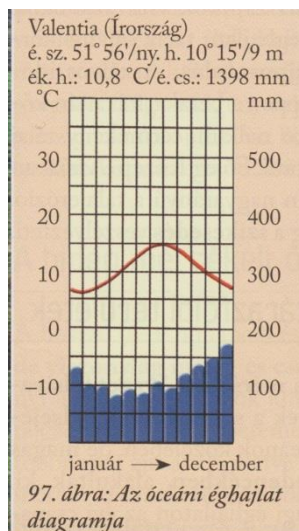
Természetes növénytakaró: nincs vagy gyér (szárazságtűrők)

Talaj: nincs vagy csak sivatagi váztalaj.

Felszínformálás: aprózódás; szél, lejtős tömegmozgások.

Mezőgazdaság:

- ✓ juh, kecske, tevé
- ✓ oázisokban öntözéssel: gyapot, rizs, zöldségfélék

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

6. A hideg mérsékelt öv

Éghajlat: tajga éghajlat

Évi középhőmérséklet: 0--10°C

Évi közepes hóingás: 20-70°C

Éves csapadék: 200-700 mm

Általános jellemzők: hosszú, zord tél, rövid, meleg, csapadékos nyár; a tavasz és az ősz rövid; az északi félgömbön a leghidegebb ($-78\text{ }^{\circ}\text{C}$, Ojmjakon); a legnagyobb abszolút hőingás a Földön; a csapadék főként hó formájában.

Vízjárás: ingadozó (a nyári olvadáskor árvizek lehetségesek).

Természetes növénytakaró: tajga

Talaj: tápanyagban szegény, szürke podzoltalaj.

Felszínformálás: aprózódás; folyóvízi erózió, csuszamlás, talajfolyás.

Mezőgazdaság:

- ✓ erdőgazdálkodás
- ✓ prémes állatok tenyésztése
- ✓ rénszarvastenyésztés

